

Oktatási és Kulturális Minisztérium Levéltári Kollégiuma

A MAGYAR LEVÉLTÁRI RENDSZER JÖVŐJE

Javaslat a levéltári szervezet reformjára

**Kidolgozta a Levéltári Kollégium által kiküldött munkabizottság
(Lakos János elnök, Bana József, Szögi László, Tyekvicska Árpád és Á. Varga László
tagok)**

2007. június

A magyar levéltárak súlyos válságban vannak. A válság oka az, hogy levéltáraink – önhibájukon kívül – nem tudtak felkészülni arra, hogy a modern információs társadalom ro-

hamosan bővülő új kihívásainak, igényeinek megfelelhessenek. Ebben döntő szerepet játszanak a korábban is meglévő, manapság felerősödő finanszírozási nehézségek, pontosabban az a tény, hogy az állam, a döntéshozók nem kezelik jelentőségének megfelelően a nemzeti kulturális vagyoni egyedülálló részét képező levéltári anyag védelmét és a demokrácia alapintézményei sorába tartozó levéltárakat. A rendszerváltozás során a felmerült tervek ellenére – noha megszűnt az Új Magyar Központi Levéltár és az állampárti archívumi hálózat, alakult néhány városi levéltár – lényegében változatlan maradt a szocialista korban kialakult levéltári szervezet, amely ma már a szakterület fejlődését is gátolja, és különösen akadály a levéltári anyagért viselt állami felelősség egyértelmű érvényesülésének.

A Levéltári Kollégium – felismerve a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát – külön bizottsága által kidolgozott, az országban zajló, ill. várható átalakítási folyamatokat is figyelembe vevő alábbi javaslatokat terjeszti elő a szükséges változtatásokra.

I. A SZOLGÁLTATÓ LEVÉLTÁRRÁ VÁLÁS KÖVETELMÉNYE

Levéltárainknak a legrövidebb időn belül határozott lépéseket kell tenniük a társadalom igényeihez igazodó, valódi szolgáltató levéltárrá válás érdekében, és ehhez a döntéshozóknak minden segítséget meg kell adniuk.

A szolgáltató levéltár fő feladata az, hogy egyrészt az általa őrzött maradandó értékű iratok feldolgozásával gyors információkkal lássa el az állampolgárokat, a kutatókat, a közigazgatást, másrészt pedig az iratkezelés speciális levéltári szempontú felügyelete kapcsán hatékony támogatást nyújtson az iratkezelőknek mind a hagyományos papíralapú, mind pedig az elektronikus iratkezelés területén, s így alapvetően biztosítani tudja a kulturális javak megőrzését és az állampolgári jogok érvényesülését.

A levéltárak – ellentétben a múzeumokkal és a könyvtárakkal – nem pusztán a **kultúra** pótolhatatlan intézményei, hanem egyúttal ezer szállal kapcsolódnak a **közigazgatáshoz**, és az **állampolgárok** jogérvényesítésének is nélkülözhetetlen eszközei, s ezáltal letéteményesei a demokratikus jogállami működésnek. A társintézményekhez képest ezen túlmenően is specialitást kínálnak: olyan anyagot kezelnek, amely az élet megannyi jelenetét, részletét tartalmazza, mégpedig a személyes és/vagy társadalmi jellegűt egyszerre. Kutatójuk nem a mások (az író vagy a művész) tudásán keresztül láthatja a világot, hanem lehetőséget kap ismeretei bővítésére önmagáról, környezetéről, vagy akár az őt érdeklő dolgok történeti kapcsolatairól. A levéltári iratok jelentik a „már megírt” tudás kontrollját, az addigi feldolgozásokat hitelesíthetik vagy cáfolhatják.

Hangsúlyozni kell, hogy a szolgáltató funkció csak akkor működhet megfelelően, ha a levéltári anyaggal kapcsolatos rendezési és a modern módszereket, eszközöket igénybevevő feldolgozási munkák sem szorulnak háttérbe.

A **hagyományos szolgáltató tevékenység**, a kutatók levéltáron belüli kiszolgálásának fejlesztése (a kutatóknak megfelelőbb nyitvatartási idő és a gyorsabb hozzájutás a kikért levéltári anyagokhoz) sem elhanyagolható jelentőségű, de ennél sokkal nagyobb fontossága van az **infokommunikációs lehetőségek** kihasználásának. Az internet segítségével lehet a legszélesebb körben közzétenni a levéltári kutatást előkészítő munkát segítő információkat, pl. a segédleteket. Digitalizálni kell a legkutatottabb irategyütteseket, hogy azok online módon is hozzáférhetőek legyenek.

Igazodni szükséges a **megváltozott kutatói igények**hez. A professzionális kutató is mást vár a levéltáraktól mint korábban, de elsősorban a „hétköznapi”, „amator” kutató közönség irányában szorul megerősítésre a levéltári szolgáltatás. Mindenekelőtt a személyes identitással összefüggő családtörténeti feltárások (melyek már ma is elterjedtek); a lakóhely, a lokális közösségek, az intézmények, szervezetek, jeles személyek és események utáni érdeklődés, végül a jogbiztosítás vagy a személyes történelem rekonstruálása miatt jelentkező kutatók

kielégítése terén jelenhetnek meg az ilyen igények. Az adatfeltárási, segédletkészítési és publikációs tevékenységet érdemes ezekre a területekre is koncentrálni. Hatékonyságnövelő lehet, ha levéltárközi együttműködés keretében egységes produktumok készülnek.

Az elektronika átalakítja a **levéltári kiadványokat**: választási lehetőséget kínál arra, hogy mely típusú dokumentumok, összeállítások, feldolgozások közzététele indokolt hagyományos nyomtatásban, s melyek esetében hasznosabb, ha interneten, vagy CD-ROM formában jelennek meg. A forrásközlések a levéltári kiadványok sarkalatos részét képezik a jövőben is, a közönségnek azonban a feldolgozásokra és az egyedi, de nagy tömegben elérhető információkra (személyek, épületek, ingatlanok, helységek), adatbázisokra és hozzáférhető digitális forrásokra is szüksége van.

A kulturális kormányzat stratégiája szerint az **iskolai oktatásban** betöltött levéltári szerep erősítése kiemelten azt a célt szolgálja, hogy a jövő generációja autentikus történeti források révén kapjon ismeretanyagot a múltról, és képes legyen a levéltári anyagban rejlő sokirányú tapasztalatok hasznosítására. Az oktatást jól segítheti a levéltári anyagra támaszkodó, narrációval ellátott célzott segédanyagok összeállítása. A fiatal korosztályokat az életkori sajátosságok figyelembe vételével kell megközelíteni. Alkalmaskak erre pl. az internetes feladatjátékok, az országos és helyi tudásversenyek. Mindez megköveteli a levéltárosok és a pedagógusok folyamatos szakmai kooperációját, tapasztalatcseréjét, programjaik egyeztetését.

A „szolgáltató levéltár” koncepció hatékony érvényesülése – az infokommunikációs eszközök mellett – a fenti vonatkozásokban igényelné a helyi (települési önkormányzati) levéltári anyag könnyebb/szélesebb körű hozzáférhetőségét is. Ehhez az szükséges, hogy települési önkormányzati (városi) levéltárak a mainál lényegesen nagyobb számban legyenek, hogy a történelmi dokumentumok lehetőleg abban a körzetben, városban maradjanak, ahol keletkeztek, mert ott mutatkozik irántuk a legnagyobb kutatói és más célú érdeklődés, és ott nyújthatják szolgáltatásaikat leggyorsabban a lakosság hasznára. Ez szolgálná igazán azt a fontos társadalmi célt, amely a helyi közösségek identitásának erősítéséhez fűződik.

A levéltárak szolgáltató feladatkörében meghatározó szerepe van a **közigazgatáshoz**, az **iratkezeléshez** kapcsolódásnak. Ezzel összefüggésben mindenképp ki kell jelenteni, hogy a szak- és jogszerűséget súlyosan veszélyeztető tendencia a magáncégek arra irányuló és már eddig is több helyen fogadókészséget kiváltó törekvése, hogy a közszféra iratkezelésében, irattározási feladataiban szerephez jussanak. Valódi jogállami megoldást az jelentene, ha legalább a kormányzati szférát és a fővárost illetően a két érintett közlevéltárhoz kapcsoltan **átmeneti levéltár**, ill. e-irattár létesülne. Ez megteremtené annak lehetőségét, hogy az ügyvitelben már nem szükséges, de levéltári átvételre még nem érett 5–15 éves iratok munkaigényes kezelése ne terhelje se az iratképzőket, se a levéltárat. Több ország példája bizonyítja, hogy a költségvetés számára megtakarítást jelent ez a megoldás elsősorban az igazgatási oldalon.

II. A LEVÉLTÁRI SZERVEZET ÁTALAKÍTÁSÁNAK IRÁNYAI

1. A jelenlegi levéltári rendszer jellemzői

A hatályos levéltári törvény (többször módosított 1995. évi LXVI. tv.) alapján Magyarországon jelenleg a következő levéltárak működnek:

- **Magyar Országos Levéltár** (MOL) (központi állami általános levéltár);
- a főváros és minden megye által kötelező feladatként fenntartott **fővárosi** és **megyei levéltárak** (területi általános levéltárak); 20 megyei levéltár van (egy megye kettőt tart fenn);
- néhány települési önkormányzat (Győr, Székesfehérvár, Tatabánya, Vác) által önként vállalt feladatként fenntartott **városi levéltárak**;

- négy országos feladatkörű ún. ágazati **állami szaklevéltár** (Hadtörténelmi Levéltár, KSH Levéltára, Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár, Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára) és az intézményi (zömmel egyetemi) állami szaklevéltárak;
- az **MTA Levéltára** (közttestületi levéltár);
- a **nyilvános magánlevéltárak** (számuk 39, többségük egyházi levéltár).

Valamennyi települési önkormányzat jogosult ugyan levéltár alapítására, sőt e joggal a közfeladatot ellátó egyéb szervek is rendelkeznek, de levéltárat még utóbbiak egyike sem hozott létre.

A levéltári anyag védelmének **ágazati irányítását** az oktatási és kulturális miniszter látja el, aki egyúttal közvetlenül irányítja és felügyeli a MOL-t és (ez év eleje óta) az egyik intézményi állami szaklevéltárat. A miniszter az összes többi levéltárban megbízott, nem főállású szakfelügyelők közreműködésével ellenőrzi a szakmai követelmények érvényesülését.

Az **állami költségvetés** finanszírozza a MOL-t, az állami szaklevéltárakat, és normatív támogatás címén, közös kulturális normatíva keretében hozzájárul a fővárosi és megyei levéltárak fenntartásához. Az egyházi levéltárak állami pénzügyi segítséget az egyházaknak nyújtott gyűjteményi támogatás keretében, valamint minisztériumi forrásból kapnak. A 2007. évi költségvetés a települési önkormányzati levéltárak céljaira is lehetővé teszi normatív támogatás igénybevételét. A Nemzeti Kulturális Alap pályázati úton biztosít forrásokat konkrét programokra. Ez a támogatás az utóbbi években meghatározó szerepet játszott abban, hogy a levéltárak költségvetésből nem vagy alig finanszírozott szakmai alapfeladataikat legalább részben elláthassák.

Az állami költségvetési támogatás 2005-től kezdve jelentősen csökkent, ez a tendencia 2007-ben felerősödött, aminek következtében a levéltárak többsége komoly működési zavarokkal küzd. Korábban gyakorlatilag évente részesedett az önkormányzati levéltári terület **címzett beruházási támogatásban**, de ez a lehetőség 2007-ben már nem áll rendelkezésre.

Néhány kivételtől eltekintve a **megyei levéltárak raktárai** csak szükségmegoldásként fogadhatóak el, és nem csekély az alkalmatlan, ezért kiváltandó raktárak aránya sem. Az infokommunikációs technológiai ellátottság sokat javult az elmúlt években, de még messze van a ma elvárható igényektől.

2. Átalakulás az államigazgatásban, az önkormányzati szférában és az állami finanszírozásban

A közlevéltárak rendszere általában szervesen kapcsolódik az adott ország államberendezkedéséhez, kormányzati és közigazgatási rendszeréhez. A szocialista pártállami korszaktól mentes országokban a levéltári anyag tulajdonjoga alapvetően meghatározza a levéltárak szervezetét: az állam maga gondoskodik az állami iratokról, kezelésükre állami levéltárakat tart fenn; míg az egyes önkormányzatok saját levéltáraikban őrzik maradandó értékű irataikat (pl. Németországban a községek – gyakran társulás formájában – is rendelkeznek saját levéltárral). A posztkommunista országokban ellenben általában azzal a megoldással találkozunk, hogy területi állami levéltárakban helyezik el a városok és községek anyagát is. Magyarországon a rendszerváltozás törvényhozása sajátos helyzetet teremtett azzal, hogy az illető önkormányzat fenntartásába utalta a területi általános levéltári funkciót ellátó fővárosi és megyei levéltárakat, s ezeket – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – kötelezte többek között a területi állami szervek és a külön levéltárat nem alapító települési önkormányzatok levéltári anyagának őrzésére is.

Az I. fejezetben tárgyalt szolgáltató levéltárrá alakulás önmagában is indokolja a jelenlegi levéltári szervezet módosítását, az országban megkezdődött és tervezett változások között pedig vannak és lehetnek olyanok, amelyek a körülmények drasztikus átalakításával a

levéltári rendszer újragondolását szükségessé is teszik. Ezek a változások elsősorban a következők:

- A területi államigazgatás szervezetének átalakítása megkezdődött, és az elképzelések szerint a megyei szintű szervek szerepét a regionális szintű szervek veszik át. Ennek következtében a levéltárak illetékességi köre, beleértve az iratkezelés ellenőrzését és az iratátvételt is, újraértelmezésre szorul.
- Felmerült a regionális önkormányzatok létrehozásának, egyúttal a megyei önkormányzatok megszüntetésének gondolata is, ugyanakkor nem zárható ki más megoldás sem (pl. „nagymegyék” kialakítása).
- Kormányzati intézkedések ösztönzik a kistérségi társulásokat, amelyek keretében több települési önkormányzat közösen lát el bizonyos feladatokat.
- Az elektronikus közigazgatás és az elektronikus köziratkezelés megvalósításához szükséges döntéseket részben már meghozták, rövid időn belül tömegessé válhat az alkalmazás is.
- Napirenden van a kultúra finanszírozási rendszerének átalakítása (v.ö. A kulturális modernizáció irányai). Eszerint „az állam azokat a feladatokat finanszírozza (intézményi, vagy feladatfinanszírozás formájában), amelyek pénzellátása közérdek, de mástól az el nem várható, nem remélhető.” Nyomatékosan hangsúlyozni kell, hogy a levéltárak nem pusztán a kultúra pótolhatatlan intézményei, hanem legalább ilyen fontosak a közigazgatással és az állampolgárok jogérvényesítésével kapcsolatos kötelezettségeik. A levéltári anyaggal összefüggő sokrétű feladatkör ellátása közérdeket szolgál, gyakorlatilag függetlenül attól, hogy milyen tulajdonú az illető levéltári anyag. Az intézmények jellegéből adódóan nem várható el, hogy az iratanyag tulajdonosain/fenntartóin és az államon kívül más szereplő érdemben részt vegyen a finanszírozásban, ill. hogy saját bevételből fenntartsák magukat. Ebből következően az állam nem vonulhat ki sem a közlevéltárak finanszírozásából, sem a nemzeti kulturális örökség fontos részét őrző nyilvános magánlevéltárak támogatásából. Indokolt, hogy a levéltári anyag tulajdonosai is – kivéve természetesen az arra nem képeseket, azokat, akiktől nem várható el önálló levéltár fenntartása – részt vállaljanak a levéltárak finanszírozásából. Ennek az elvnek az érvényesülése azt jelenti, hogy az állami levéltári anyag kizárólag az állam, a helyi önkormányzati levéltári anyag az állam és az önkormányzatok, a nyilvános magánlevéltári anyag a tulajdonosok és az állam közös gondoskodását követeli meg.

3. A levéltári szervezet átalakításának irányai

A jogfolytonos magyar levéltári fejlődés alapján álló 1947. évi XXI. tc. lényegében a Nyugat-Európában ma általános szervezeti megoldást rögzítette, amikor a MOL alá rendelt kerületi állami levéltárak felállítását írta elő alapvetően a területi állami szervek és köztestületek levéltári anyagának elhelyezése céljából, de nem nyúlt a megyei és városi levéltárak szerves fejlődés során kialakult intézményeihez. 1950 után a kommunista diktatúra az önkormányzati levéltárakat is államosította, az addigi városi levéltárakat a megyei levéltárakhoz csatolták, és az így létrejövő intézményeket állami levéltárakká minősítették. Ezeket helyezték át 1968-ban a megyei (fővárosi) tanácsok fenntartásába és irányítása alá. A rendszerváltozás önkormányzatokra vonatkozó törvényhozása lényegében szentesítette a korábbi állapotokat azzal, hogy a tanácsi levéltárakat a megyei (fővárosi) önkormányzatok intézményeivé tették. Jelentősebb változás annyiban történt, hogy elvileg minden települési önkormányzat jogot kapott saját levéltár alapítására. Ez a szükségmegoldás rögzült az 1995. évi levéltári törvényben is, azzal a nem lényegtelen különbséggel, hogy a települési önkormányzati levéltárak létesítését megnehezítették.

A magyar levéltári hagyományra, a hosszú polgári demokratikus fejlődésen átment nyugat-európai országok gyakorlatára és elsősorban az országban zajló, fentiekben ismertetett változásokra, valamint a szolgáltató levéltár funkció hatékonyabb érvényesítésére tekintettel, elvetve a centralizáció és az állami mindenhatóság elvét, szervezeti átalakításokat kell végrehajtani a következő alapelvek érvényesítésével:

- **Minden változás csak úgy mehet végbe, és csak olyan sorrendben valósítható meg, hogy az elért eredmények ne menjenek veszendőbe.** Ha a megyék megszűnnek, a megyei levéltárak ne szűnjenek meg, hanem váljanak a régiók/nagymegyék önkormányzati levéltárainak részeivé (fiókjaivá).
- A levéltárak fenntartása és működtetése **közérdek**, és mivel mástól az nem várható el, **közfinanszírozást** igényel. Ennek keretében a nem állami levéltári anyagok olyan tulajdonosainak is szerepet kell vállalniuk a finanszírozásból, amelyek alkalmasak lennének levéltár fenntartására. E kategóriába sorolhatóak elsősorban a jelenlegi megyei jogú városok.
- Az **állam felelőssége** a levéltári anyag teljességét illetően fennáll olyképpen, hogy maga finanszírozza az állami levéltári anyag védelmét és az azzal kapcsolatos tevékenységet, az önkormányzati levéltári anyag védelméhez és az azzal kapcsolatos tevékenységhez pedig **normatív finanszírozás** keretében támogatást nyújt. A normatív finanszírozást úgy kell átalakítani, hogy a levéltári célú támogatás a feladatokhoz igazodó nagyságrendű legyen és valóban levéltári célokat szolgáljon, tehát az különválasztandó a közös kulturális normatívától. Az állam pénztámogatást ad a nemzeti kulturális örökség – esetenként kiemelkedően – fontos részét őrző nyilvános magánlevéltárak fenntartóinak.

A fenti alapelveket elfogadva **a levéltári szervezet a jövőben az alábbiak szerint alakulna:**

- **MOL:** Központi költségvetési intézmény, mint eddig; illetékességébe a központi államhatalmi, államigazgatási szervek, országos köztestületek és közalapítványok tartoznak. Illetékességébe kerül még az esetleg megszűnő állami ágazati szaklevéltárak országos szintű anyaga.
- Regionális feladatkörű **területi állami levéltárak** a MOL közvetlen irányítása és felügyelete alatt. A területi állami szervek és jogelődjeik levéltári anyagán kívül illetékességükbe tartozik a köztestületek területi és helyi szervei, a nem önkormányzathoz tartozó helyi közalapítványok és egyéb közfeladatot ellátó szervek, valamint a csőd- és végelszámolási eljárással megszűnt gazdasági szervek levéltári anyaga, kivéve az önkormányzat égisze alatti gazdasági társaságokat. (Ebben az esetben a fővárosi, megyei önkormányzati levéltárakban őrzött iratanyag mennyisége kb. 20–25 %-kal csökkenne, s utóbbi intézmények iratátvételi kötelezettsége, valamint iratkezelés-ellenőrzési feladatai is jelentősen kisebbek lennének.)
- **Állami szaklevéltárak:** Országos feladatkörű ún. ágazati állami szaklevéltárként a jelenleginél több intézmény fenntartása szükségtelen, sőt, indokolt a KSH Levéltára, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár megszüntetése. Utóbbi esetében akkor, ha teljes vertikumu (a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumra is kiterjedő illetékességet magába foglaló feladatkörű) levéltárrá nem alakítható át, továbbá működési feltételei lényegesen nem javulnak. Az intézményi állami szaklevéltárak továbbra is fennmaradnak; esetükben a közgyűjteményi (könyvtár–levéltár–múzeum) integrációra is törvényben rögzített lehetőséget kell biztosítani, de úgy, hogy a működtetés lehet közös, viszont a levéltár szakmai különállását, a vezetést és a szakszemélyzetet is beleértve, biztosítani szükséges.
- **Magyei (fővárosi) levéltárak:** A megyei (fővárosi) önkormányzatok és intézményeik tulajdonában lévő levéltári anyagot őrzik; emellett kötelezettek a levéltárat fenntartani

nem képes települési önkormányzatok, hivatalaik és intézményeik, a megyei (fővárosi) és a levéltárat fenntartani nem képes önkormányzatokhoz tartozó közalapítványok és egyéb közfeladatot ellátó szervek levéltári anyagának átvételére. A megyei önkormányzatok megszűnése és pl. **regionális önkormányzatok** létesülése esetén utóbbiak tartanak fenn egy-egy intézményt (fentebbi állásfoglalásunk értelmében ez nem jelentheti azt, hogy a levéltárakat egy helyre vonják össze), amelyek átveszik a megyei levéltárak anyagát és szerepkörét úgy, hogy az őrzési körülmények és a szolgáltatások színvonala ne sérüljön.

- **Települési önkormányzati levéltárak:** Valamennyi megyei jogú várost, valamint a levéltár-fenntartásra képes többi várost ösztönözni kell önálló levéltár létesítésére. Ehhez az szükséges, hogy a levéltár-alapítási feltételeket reálisan kell megszabni (a diszkriminációt, ti. hogy megszüntetés esetén a levéltárápületet a település köteles átadni a megyének, ki kell iktatni), és normatív állami támogatásuk is azonos rendszerű legyen a megyékével. Amennyiben a megyei jogú városok nem kívánnak levéltárat létesíteni, akkor a megyei levéltár fenntartásához és működtetéséhez kell hozzájárulniuk. Biztosítani kell, hogy **társulás**, pl. kistérségi társulás keretében is több önkormányzat összefogásával közös levéltárat is lehessen alapítani.
- **Köztisztviselők, közalapítványok és egyéb közfeladatot ellátó szervek levéltárai:** Továbbra is az eddigi szabályok vonatkoznának alapításukra.
- A felmerülő nagy költségigény miatt nem tűnik kivitelezhetőnek, hogy minden egyes közlevéltár maga tárolja az illetékességébe tartozó elektronikus levéltári anyagot. Ezért javasoljuk a MOL keretein belül a központi kormányzati szervek, ill. a MOL illetékességébe tartozó további szervek e-iratai számára **központi e-levéltár**, a nem MOL illetékességbe tartozó szervek e-iratai számára egy **önkormányzati e-levéltár** felállítását. Utóbbinak célszerűen a legnagyobb önkormányzati levéltár, Budapest Főváros Levéltára biztosítana keretet. A fentebb javasolt területi állami levéltárak létesülése esetén a területi államigazgatási szervek e-iratai a központi e-levéltárba kerülnének.
- **Nyilvános magánlevéltárak:** Maradnak az eddigi szabályok; a jelenlegi rendszert fenn kell tartani.

A levéltári anyag védelmének ágazati irányítása és a levéltárak **szakmai felügyelete** is újrarendelést igényel. A levéltári feladatkör összetett, a kultúrán messze túlmutató jellege miatt tárcaszintű helyett kormányzati szintű ágazati irányítás lenne a leghatékonyabb, ezért az oktatási és kulturális miniszter erre vonatkozó jogkörét a Miniszterelnöki Hivatalhoz kellene telepíteni. Ugyanakkor **a köziratkezelés ágazati irányításában és felügyeletében** is változtatásra van szükség. Jelenleg az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium látja el ezt a feladatot, noha az egyértelműen összkormányzati jellegű, így megfelelő helyen a Miniszterelnöki Hivatalban lenne. Ebben az esetben a köziratkezelés ellenőrzésében speciális szerepet ellátó levéltárak és a köziratkezelés ágazati irányítása is egy főhatóság keretében működne, ami a két egymáshoz szorosan kapcsolódó szakterület együttműködését a mainál sokkal hatékonyabbá és egységesebbé tehetné.

A **levéltári szakfelügyelet** hatékonyabb, rendszerszerűbb működését biztosítaná, ha nem más feladatokkal nagymértékben leterhelt megbízottak, hanem – a jelenleginél lényegesen kisebb létszámmal – **főállású** szakfelügyelők végeznék e munkát.

A vázolt szervezeti változásokhoz megfelelő **pénzügyi háttér** szükséges. A regionális állami levéltárak felállítása komoly beruházást igényel, ami azonban több évre elosztható, mert szakaszosan is végre lehet hajtani e levéltárak létesítését. További követelmény, hogy a regionális állami levéltárak felállításával párhuzamosan az önkormányzati levéltárak szükséges fejlesztését is biztosítani kell.

Budapest, 2007. június 20.